

NAJHITNIJE
IZLAZNI ŠIFRIRANI TELEGRAM

PRIMA: ANNAN, UN, NEW YORK

ŠALJE: STOLTENBERG, ZAGREB

INFO: STOLTENBERG, ŽENEVA, ZAPOVJEDNIK SNAGA, NAČELNIK ZA CIVILNA
PITANJA, ŠEF VOJNIH PROMATRAČA

DATUM: 16. RUJAN 1993.

BROJ: UNPROFOR Z-1149

PREDMET: NAJNOVIJI RAZVOJ SITUACIJE U HRVATSKOJ U 15:00 SATI PO
LOKALNOM VREMENU

1. Kao što je jučer javljeno, nadali smo se da će nakon njihova potpisivanja sporazuma da će se povući jučer do 19:00 sati, ipak danas doći do zakašnjelog povlačenja hrvatskih snaga iz medačkog džepa. Nažalost, do povlačenja još nije došlo i smatramo da bez velikih pritisaka na hrvatsku vladu od povlačenja neće ništa biti.
2. Pripadnici UNPROFOR-a preuzeli su srpske položaje na području i primakli se hrvatskoj bojišnici. Hrvatske snage ne pokazuju znakove povlačenja. Na jednom području koje su zauzeli Hrvati, čini se da grupica Srba još pruža otpor jer se još čuje pucnjava. Na hrvatskoj strani vojni promatrači UN-a uživaju vrlo ograničenu slobodu kretanja, no jasno im je da se kuće u osvojenim selima dižu u zrak i pale. Srbi su rekli da će biti prisiljeni, ne dođe li uskoro do hrvatskog povlačenja, prekršiti primirje koje trenutačno poštuju.
3. Danas u 11:30, u odgovoru na izravno pitanje na tiskovnoj konferenciji, dozapovjednik snaga je objasnio da sporazum koji su jučer potpisale dvije strane izrijeком ne isključuje mogućnost ulaska srpske policije na to područje nakon što ono bude stavljeno pod nadzor UNPROFOR-a. Zato su i general Stipetić, koji je sporazum potpisao u Gospiću, i g. Šarinić, šef službi sigurnosti, koji ga je potpisao u Zagrebu, rekli da ne može biti govora o hrvatskom povlačenju dok se ne održe pregovori u Gospiću između hrvatske strane i predstavnika Ureda za civilne poslove UN-a u vezi s civilnom upravom na području. UNPROFOR je jasno rekao da bi se hrvatske snage trebale povući, kako je dogovoreno, nakon čega se može početi razmišljati o razgovorima o pitanju uprave i policije na tom području.
4. S obzirom na vrlo napetu situaciju i opasnost koja prijete ne samo pregovaračkom procesu nego i pripadnicima UNPROFOR-a raspoređenima na tom području ukoliko se hrvatske snage ne povuku danas popodne i Srbi počnu granatirati, izvijestio sam o situaciji veleposlanike Francuske, Njemačke i Rusije kao i šefa promatračke misije u Zagrebu. Zamolio sam ih da iskoriste svoj utjecaj u Zagrebu te šire mehanizme koji im stoje na raspolaganju kako bi uvjerali hrvatsku vladu da bi nepridržavanje tog sporazuma, u okolnostima tako sličnima onima koje su okruživale Erdutski sporazum potkraj srpnja, bilo politički kobno. Koliko mi vrijeme dopušta, kontaktiram s ostalim diplomatskim misijama u Zagrebu kako bih ih izvijestio o tome što se događa i zamolio ih za podršku. Istodobno razgovaramo sa Srbima kako bismo ih uvjerali da bi vojna akcija u ovoj fazi samo naškodila pozitivnom položaju koji trenutačno uživaju.
5. Smatram da bi Vijeće sigurnosti, nakon što je predsjedavajući Vijeća sigurnosti 14. rujna 1993. izrazio veliko zanimanje za ovu kriznu situaciju, trebalo biti ponovno upoznato s krizom s kojom smo suočeni. Dodatno pravovremeno i jasno upozorenje hrvatskoj vladi od strane Vijeća sigurnosti, da je povratak na stanje prije 8. rujna nakon kojeg bi odmah slijedio nastavak pregovora o općem primirju, kako bi se moglo prijeći na pregovore o gospodarskim i političkim pitanjima, jedino razumno i prihvatljivo rješenje, moglo bi se u ovom trenutku pokazati odlučnim.

6. Zapovjednik snaga smatra da bi u 18:00 sati on trebao jasno objaviti da su se hrvatske snage odbile pokrenuti, ako to tad i dalje bude slučaj. Tad ćemo Vam poslati novo izvješće.

KRAJ